

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра олімпійської освіти

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

з навчальної дисципліни

«Вступ до спеціальності та історія фізичної культури»

**галузь знань 01 Освіта
спеціальність 017 Фізична культура і спорт
спеціалізація Фітнес і рекреація
для студентів 1 курсу факультету післядипломної та заочної освіти**

©доц. Гречанюк О.О.
©ст. викл. Литвінець А.І.

Модуль 1. Вступ до спеціальності

1. Роль фізичної культури з розвитком цивілізації. Основні засоби фізичної культури.
2. Увага держави до розвитку фізичної культури. Галузі суспільної діяльності пов'язані з фізичною культурою.
3. Форми проведення занять фізичною культурою в навчальних закладах.
4. Організації, які проводять спортивну роботу серед населення. Категорії населення що підлягають фізичній реабілітації.
5. Спортивні товариства та їх розвиток в Україні.
6. Вертикаль державних органів управління фізкультурно-спортивним рухом.
7. Закон України «Про фізичну культуру і спорт».
8. Спортивна класифікація і її роль у спорті.
9. Наукове та інформаційне забезпечення галузі фізичної культури і спорту.
10. Фінансування розвитку фізичної культури та спорту. Складові матеріальної бази.
11. Назвіть і охарактеризуйте найвпливовіші міжнародні спортивні організації.
12. Структура освіти в Україні. Завдання вищої освіти.
13. Заклади вищої освіти за формою власності, підпорядкованістю, фінансуванням.
14. Рівні акредитації закладів вищої освіти та державна атестація.
15. Основні форми навчання у закладі вищої освіти. Система ступеневої освіти.
16. Види діяльності закладів вищої освіти. Типова структура закладу вищої освіти.
17. Загальна характеристика закладів вищої освіти фізкультурного профілю.

18. Фахові спеціальності за напрямком фізична культура і спорт.
19. Фахівці освітньо-кваліфікаційних рівнів яких готують в закладах вищої освіти.
20. Законодавчо-нормативна база функціонування вищої освіти.
21. Посади фахівці у галузі фізичної культури і спорту.
22. Взаємні зобов'язання закладу вищої освіти і студента.
23. Спортивна підготовка у спеціалізованому закладі вищої освіти. Поняття про спортивну спеціалізацію.
24. Форми контролю та оцінювання якості навчання. Самостійна робота студентів.
25. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів галузі.

Модуль 2. Історія фізичної культури

26. Предмет, завдання і значення навчальної дисципліни «Історія фізичної культури».
27. Періодизація історії фізичної культури.
28. Джерела для вивчення історії фізичної культури.
29. Основні терміни і поняття дисципліни «Історія фізичної культури» та еволюція їх розвитку.
30. Теорії (гіпотези) походження фізичної культури в добу первіснообщинного ладу.
31. Особливості розвитку фізичної культури у первісному суспільстві.
32. Особливості розвитку фізичної культури в країнах Стародавнього Сходу.
33. Особливості розвитку фізичної культури народів Америки у період доєвропейської колонізації.
34. Фізичне виховання в системі освіти та виховання Стародавньої Греції.
35. Система античної гімнастики Стародавньої Греції.
36. Особливості фізичного виховання в стародавніх Спарті та Афінах.
37. Фізична культура і змагання в Стародавньому Римі.
38. Особливості розвитку фізичної культури у середні віки.
39. Особливості фізичної підготовки середньовічних лицарів в європейських країнах.
40. Фізичне виховання та змагання у житті середньовічних міщан-ремісників і селян європейських країн.
41. Особливості фізичної культури у середні віки в країнах Сходу.
42. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання у середні віки.
43. Формування та розвиток національних систем гімнастики у новий час.
44. Виникнення та розвиток німецької системи гімнастики. Діяльність І.Гутс-Мутса, Ф.Яна, А.Шпісса.
45. Виникнення та розвиток шведської системи гімнастики. Діяльність П.Лінга і Я.Лінга.
46. Виникнення та розвиток французької системи гімнастики. Діяльність Ф.Амороса.
47. Виникнення та розвиток сокільської гімнастики. Діяльність М.Тірша.

48. Утворення новітніх форм та структур фізичного виховання у новий час: релігійних, жіночих, робітничих, напіввійськових.
49. Англійська система фізичного виховання нового часу. Діяльність Т.Арнольда.
50. Рух «арнольдизм» та його значення.
51. Агоністика стародавніх греків. Істмійські, Піфійські, Немейські та інші атлетичні ігри Стародавньої Греції.
52. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
53. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
54. Місце проведення, програма, учасники і переможці Олімпійських ігор Стародавньої Греції.
55. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
56. Формування системи міжнародних змагань у кінці XIX – на поч. XX ст.
57. Формування організаційних структур спорту наприкінці XIX на поч. XX ст.
58. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
59. Діяльність та роль П'єра де Кубертена у відродженні сучасних Олімпійських ігор.
60. Міжнародний Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
61. Діяльність та роль О.Бутовського у відродженні сучасного олімпійського руху.
62. Ігри першої Олімпіади 1896 року в Афінах та їх значення.
63. Характерні риси Ігор Олімпіад до першої світової війни (Ігри I-V Олімпіад, 1896-1912 рр.).
64. Особливості проведення Ігор VII-XIV Олімпіад (1920-1948 рр.).
65. Особливості проведення Ігор XV-XXIV Олімпіад (1952-1988 рр.).
66. Особливості проведення Ігор XXV-XXX Олімпіад (1992-2016 рр.).
67. Виникнення та історія проведення зимових Олімпійських ігор.
68. Олімпійська символіка і атрибутика.
69. Діяльність президентів МОК.
70. МОК та особливості його діяльності.
71. Основні проблеми та тенденції у проведенні Олімпійських ігор сучасності.
72. Система комплексних спортивних змагань як складова частина міжнародного спортивного руху (континентальні, регіональні, релігійні та інші ігри).
73. Особливості розвитку міжнародного студентського спортивного руху. Виникнення та проведення Універсіад.
74. Зародження та розвиток паралімпійського і дефлімпійського руху. Особливості проведення Спеціальних олімпіад, Паралімпійських і Дефлімпійських ігор.
75. Особливості розвитку не олімпійських видів спорту.
76. Зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу.
77. Особливості фізичної культури на українських землях у скіфо-сарматську добу.

78. Особливості фізичної культури в античних державах Північного Причорномор'я.
79. Особливості фізичної культури стародавніх слов'ян.
80. Особливості фізичної культури Київської Русі.
81. Особливості військово-фізичної підготовки запорізького козацтва.
82. Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні кінця ХІХ – на поч. ХХ ст.
83. Особливості розвитку спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні в кінці ХІХ – на поч. ХХ ст.
84. Зародження та розвиток сокільського руху в Західній Україні в кінці ХІХ – на поч. ХХ ст.
85. Зародження та розвиток товариств «Січ» і «Луг» в Західній Україні на поч. ХХ ст.
86. Зародження та розвиток «Пласту» в Західній Україні на поч. ХХ ст.
87. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині ХХ ст.
88. Роль І.Боберського у розвитку спортивно-гімнастичного руху Західної України.
89. Фізична культура на українських землях у складі Російської імперії в кінці ХІХ – на поч. ХХ ст.
90. Становлення системи фізичного виховання та спортивного руху в Радянській Україні.
91. Формування програмно-нормативного і науково-методичного забезпечення фізичної культури в УРСР.
92. Історичні етапи входження України в олімпійський рух.
93. Створення НОК України та особливості його діяльності.
94. Особливості розвитку олімпійського руху в Україні за часів незалежності.
95. Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх.
96. Особливості, проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні.
97. Формування фізичної культури на Львівщині.
98. Виступи спортсменів Львівщини в Олімпійських іграх.
99. Історія діяльності Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.
100. Зародження та розвиток спортивного руху серед української діаспори.

Рекомендована література

Модуль 1. Вступ до спеціальності

Основна:

1. Болонський процес у фактах і документах / Упорядники Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. Київ-Тернопіль: ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. 52 с.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : підруч. для слухачів закладів підвищ. кваліфікації системи вищої освіти. К.: ВВП «КОМПАС», 1997. 64 с.
3. Винничук О. Історико-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури: навч. посіб. Тернопіль: «АСТОН», 2001. 404 с.
4. Вступ до фаху : підручник / М. О. Клименко та ін. Х.: Олді-плюс, 2014. 304 с.
5. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт» : навч. посіб. 3-є вид. Х.: ОВС, 2004. 176 с.
6. Жданова О.М. Управління фізичною культурою: навч. посіб. для фізкультурних вузів. Л., 1996. 127 с.
7. Петрук В.Г. Вступ до фаху : курс лекцій. В.: ВНТУ, 2008. 226 с.
8. Скаковська С.С. Вступ до спеціальності : конспект лекцій. Р.: НУВГП, 2020. 170 с.

Допоміжна:

9. Введение в теорию физической культуры: учеб. пособ. для институтов физ. Культуры. Под ред. Л.П.Матвеева. М.: ФиС, 1983. 128 с.
10. Выдрин В.М. Введение в специальность: учеб. пособ. для институтов физ. культуры. М.: ФиС, 1974. 159 с.
11. Гуськов С.И. Государство и спорт (о государственной политике зарубежных стран в области физического воспитания и спорта). М.: ФиС, 1996. 176 с.
12. Дорошенко Е.Ю., Потапова Л.В. Розвиток фізичної культури в Україні (друга пол. ХІХ – поч. ХХ ст.): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. З.: Запорізький держ. ун-т., 2003. 103 с.
13. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес : головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. К.: ІВЦ «Політехніка», 2003. 200 с.
14. Корсак К. В. Світова вища освіта. Порівняння і визначення закордонних кваліфікацій і дипломів. К.: МАУП, 1997.
15. Краснов В.Л. Фізичне виховання: психофізичні вимоги до фахівців агропрому. К.: Аграрна освіта, 2000. 133 с.
16. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004) / За ред. В.Г. Кременя. Авт. кол. М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин. Київ-Тернопіль: ТДПУ, 2004. 147 с.
17. Товажнянський Л.Л., Сокол Є.І., Клименко Б.В. Болонський процес: цикли, ступені, кредити. Х.: НТУ «ХП», 2004. 144 с.
18. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації». К., 1998. 48 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

19. Комітет з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvitasport.org>
20. Міністерство молоді та спорту України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua>
21. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
22. Спілка громадських організацій «Спортивний комітет України» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://scu.org.ua/>

Модуль 2. Історія фізичної культури

Основна:

1. Бондар А.С., Приходько Г.І. Історія фізичної культури : навч. посіб. Міністерство освіти і науки України, Харківська державна академія фізичної культури. Харків, 2013. 220 с.
2. Олимпийский спорт: в 2 т. Т. 1 / под. общ. ред. В. Н. Платонова. К.: Олимп. л-ра, 2009. 735 с.
3. Пангелова Н.Є. Історія фізичної культури: навч. посіб. К., 2007. 288 с.
4. Степанюк С., Гречанюк О., Маляренко І., Ткачук В. Історія фізичної культури: [навч.-метод. посіб. для здобувачів ступеню вищої освіти «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт]. Херсон: вид-во ПП Вишемирський В.С., 2016. 272 с.
5. Степанюк С.І., Гречанюк О.О., Маляренко І.В. Метод. посіб. для вивчення дисципліни «Історія фізичної культури») за блочно-модульною системою: Для студ. денної та заочної форми навчання факультету фіз. виховання та спорту. Херсон: вид-во ХДУ, 2006. 236 с.
6. Філь С.М., Худолій О.М., Малка Г.В. Історія фізичної культури: навч. посіб. Харків: «ОВС», 2003. 160 с.
7. Школа О.М., Золочевський В.В. Історія фізичної культури : навч. посіб. для студ. I курсу. Харків: Бровін О. В., 2012. 217 с.

Допоміжна:

8. Агеевец В.У. ...И генерал Бутовский для России. М.: Советский спорт, 1994. 30 с.
9. Бубка С.Н., Булатова М.М. Олімпійське сузір'я України: атлети. К.: Олимп. л-ра, 2010. 166 с.
10. Бубка С.Н., Булатова М.М. Олімпійське сузір'я України: тренери. К.: Олимп. л-ра, 2011. 251 с.
11. Булатова М.М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях. К.: Олимп. л-ра, 2009. 400 с.
12. Булатова М.М. Твій олімпійський путівник. К.: НОКУ, 2011. 120 с.
13. Булатова М.М., Бубка С.Н. Культурное наследие Древней Греции и Олимпийские игры. К.: Олимп. л-ра, 2012. 408 с.
14. Бутовский А.Д. Собрание сочинений в 4-х томах. К.: Олимп. л-ра, 2009. 1-т. 336 с., 2-й т. 424 с., 3-й т. 360 с., 4-й т. 448 с.

15. Бутовський О.Д. Вибрані твори. упоряд. В.В. Драга, М.Д. Зубалій. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Поліграфкнига, 2007. 288 с
16. Вацеба О.М. Історія фізичної культури та спорту в тематиці дисертаційних досліджень : показчик авторефератів дисертацій з історії фізичної культури та спорту, (1950-2002 рр.). Л., 2003. 51 с.
17. Вацеба О.М. Нариси з історії західно-українського спортивного руху. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. 232 с.
18. Волошин А.П. На олімпійській хвилі. К.: МП Леся, 2008. 448 с.
19. Голощапов Б.Р. История физической культуры и спорта: учеб. пособ. для студ.высш.пед.учеб.заведений. М.: Издательський центр «Академия», 2001. 312 с.
20. Енциклопедія олімпійського спорту України / За ред. В.М. Платонова. К.: Олимп. л-ра, 2005. 463 с.
21. Зірки олімпійського спорту України, 1994–2008: спеціальний проект. К.: Олимп. арена, 2011. 208 с.
22. Козій Ю.С. Організований спортивний рух в українській діаспорі США і Канади: Матеріали для лекцій з історії фізичної культури. Л., 2000. 26 с.
23. Кордіяк Ю.Є. Чемпіони живуть у Львові. Л.: Каменяр, 1980. 176с.
24. Кулик В. Олімпійський у серцях вогонь. Історія виникнення та становлення НОК України: докум. Нариси. К.: МП Леся, 2008. 308 с.
25. Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. Вінниця: Логос, 1997. 133 с.
26. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта: пер. с венг. М.: Радуга, 1982. 399 с.
27. На олімпійських хвилях: довідник УСЦАК (1981-1996). Упоряд. О.Твардовський. Ньюарк (США), 1997. 142 с.
28. Нога О.П. Пропам'ятна книга історії 1-го чемпіонату світу зі стрільби з лука, а також утворення Міжнародної федерації зі стрільби з лука у 1931 році у Львові. Л.: ЗУКЦ, 2006. 92 с.
29. Нога О.П. Світ львівського спорту, 1900-1939: спортдосягнення, товариства, архітектура, вбрання, мистецтво. Л.: Українські технології, 2004. 783 с.
30. Оливова В. Люди и игры: У истоков современного спорта: пер. с чешского. М.: ФиС, 1985. 249 с.
31. П'єр де Кубертен. Олімпійські мемуари. К.: Олимп. л-ра, 1997. 178 с.
32. Пономарев Н.И. Возникновение и первоначальное развитие физической культуры. М., 1970. 248 с.
33. Попеску І.К. Спорт у долях балканських народів. Л.: Світ, 1991 184 с.
34. Президенти Міжнародного олімпійського комітету. Життя та діяльність. За ред. М. Булатової. К.: Олимп. л-ра, 2001. 215 с.
35. Приступа Є., Пилат В. Традиції української національної фізичної культури. Л.: Троян, 1991.
36. Приступа Є.Н. Народна фізична культура українців. Л., 1995. 254 с.
37. Семенов-Зусер С.А. Физическая культура и зрелище в древнегреческих колониях северного причерноморья. Харьков, 1940. 42 с.

38. Сова А., Тимчак Я. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції. Л.: ЛДУФК ; Апріорі, 2017. 232 с.
39. Степанюк С. Студентський спортивний рух : історія та сучасність. Л., 2003. 59 с.
40. Ткачук В., Степанюк С., Гречанюк О. Всесвітня історія фізичної культури: [метод. матеріали / для здобувачів ступеню вищої освіти «молодший спеціаліст» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт]. Херсон: ТОВ «БОРИСФЕН-ПРО», 2016. 98 с.
41. Ткачук В., Степанюк С., Гречанюк О. Історія спортивного і олімпійського руху: [метод. матеріали / для здобувачів ступеню вищої освіти «молодший спеціаліст» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт]. Херсон: ТОВ «БОРИСФЕН-ПРО», 2016. 95 с.
42. Трофим'як Б. Гімнастично-спортивні організації в національно-визвольному русі Галичини (друга пол. ХІХ – перша пол. ХХ ст.). Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 694 с.
43. Трофим'як Б.Е. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років ХІХ ст. до 1939 р.): навч. посіб. Інститут змісту і методів навчання. К., 1997. 419 с.
44. Федоренко І. Золоті сторінки олімпійського спорту України. К.: Олимп. л-ра, 2000. 192 с.
45. Шанин Ю.В. Герои античных стадионов. 2-е изд., испр. и доп. М.: ФиС, 1979. 142 с.
46. Шанин Ю.В. Олимпийские игры и поэзия эллинов. Гомер и классическая лирика VIII-V вв. до н.э. К.: «Вища школа», 1980. 184 с.
47. Шанин Ю.В. От эллинов до наших дней. М.: ФиС, 1975. 143 с.
48. Энциклопедия олимпийского спорта: в 5-ти томах. Под общ. ред. В.Н. Платонова. К.: Олимп. л-ра, 2004. 1-й т. 496 с., 2-й т. 584 с., 3-й т. 632 с., 4-й т. 608 с., 5-й т. 528 с.
49. Яремко Іван. 100 персон львівського спорту. Л.: Тріада плюс, 2010. – 388 с.
50. Яремко Іван. 100 років львівського олімпізму. Л.: Тріада плюс, 2012. – 336 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

51. Міжнародний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.olympic.org/>
52. Міжнародний паралімпійський комітет [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.paralympic.org.ua>
53. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
54. НОК України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.noc-ukr.org>
55. Олімпійська арена [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.olimparena.org/>